

**AGENDA
BEROEPSONDERWIJS
WEST-BRABANT**

**BEROEPS-
ONDERWIJS
DAT WERKT!**

INHOUD

VOORWOORD	4
1. Waarom een agenda beroepsonderwijs?	6
2. Samenwerking in de 3 O's: verbinden, verslimmen en verduurzamen	11
3. Ambities en speerpunten voor regionaal beroepsonderwijs	14
4. Hoe realiseren we deze ambities? Programmalijnen 2019 – 2022	16
5. Hoe houden we de dialoog actief?	30
6. Hoe nu verder, naar een uitvoeringsprogramma	32
7. Gesprekspartners en bronnen	34

VOORWOORD

In West-Brabant is een bijzondere beweging op gang. Onderwijs, overheid en bedrijfsleven slaan de handen ineen en hebben een prachtige gezamenlijke ambitie: mensen gericht opleiden tot arbeidsfitte medewerkers en ondernemers die als burgers volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving van nu en die van de toekomst.

In het najaar van 2018 hebben bestuurders en vertegenwoordigers uit het beroepsonderwijs (vmbo, mbo en hbo), gemeenten en bedrijfsleven uit de regio West-Brabant écht werk gemaakt van één gezamenlijke beroeps-
onderwijsagenda.

Hiervoor is een aantal ambities en speerpunten met concrete acties vastgesteld. Acties die leiden tot een betere aansluiting tussen beroepsonderwijs en arbeidsmarkt, tot een betere doorstroom tussen het vmbo, mbo en hbo en acties om veel meer mensen met perspectief aan het werk te krijgen.

Bijgaand vindt u de eerste resultaten van de intensieve dialoog die we met vele belanghebbenden hebben gevoerd over een beter regionaal beroepsonderwijs dat aansluit op de nieuwe economie en op de vraag van de

arbeidsmarkt in West-Brabant. Een agenda gericht op duurzame verbeteringen en die alle betrokkenen vanuit één visie aanzet tot gezamenlijke concrete acties in de komende jaren.

Namens alle ondertekenaars spreek ik mijn waardering uit over de wijze waarop alle gesprekspartners hun betrokkenheid en inhoudelijke bijdragen in deze korte tijd hebben kunnen leveren. Het resultaat mag er zijn en is een fantastisch begin van een nieuwe beweging. Bovendien ben ik er bijzonder trots op, dat we het eerste exemplaar van dit document persoonlijk hebben mogen aanbieden aan minister van Engelshoven.

Samen gaan we aan de slag met
"Beroepsonderwijs dat werkt!"

Namens de stuurgroep agenda beroepsonderwijs
West-Brabant,

ROB NEUTELINGS

Voorzitter Raad van Bestuur ROC-West-Brabant

Breda, november 2018

DE ONDERTEKENAARS

BARRY JACOBS

wethouder Onderwijs Gemeente Bergen op Zoom

RENÉ VAN GINDEREN

wethouder Onderwijs Gemeente Roosendaal

MIRIAM HAAGH

wethouder Onderwijs Gemeente Breda

ROB NEUTELINGS

voorzitter Raad van Bestuur ROC West-Brabant

JACOMINE RAVENSBERGEN

lid College van Bestuur Avans Hogeschool

DOETINA VAN KELLE

voorzitter College van Bestuur Stichting Markland College

JEROEN DE LANGE

regiomanager VNO/NCW

PROGRAMMATEAM

MAIKE DE BRUIJN

ROC West-Brabant

AD VERBOGT

Rijnconsult

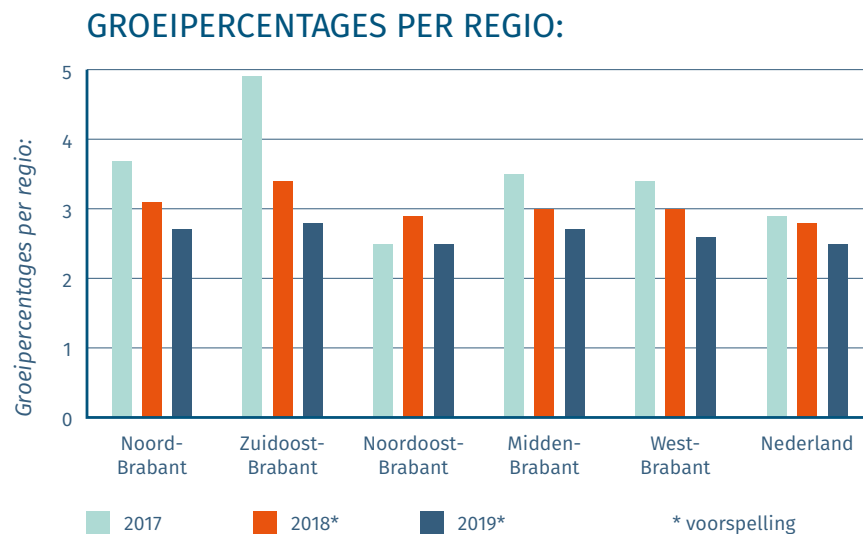
**WAAROM
EEN AGENDA
BEROEPSONDERWIJS?**

AANLEIDING: ECONOMISCHE ONTWIKKELINGEN

BRABANTSE ECONOMIE GROEIT

Het gaat goed met de Brabantse economie! Na prachtige resultaten in 2017 is de economie over 2018 nog verder doorgroeid. Dat blijkt uit het Sociaal Economisch Beeld 2018, een jaarlijkse analyse van de Brabantse economie door SER Brabant. Met een economische groei van 3,7% behoort Noord-Brabant tot de snelste groeiers van het land. De Brabantse economie groeit zelfs voor het vijfde achtereenvolgende jaar sterker dan het landelijk gemiddelde.

Ook de economie in de regio West-Brabant lift mee op deze groei. Onze regio heeft alles in huis om een krachtige regio te zijn met sterke verbindingen tussen ondernemers, overheid en onderwijs (de 3 O's).

UITDAGING GROEIENDE ECONOMIE: KRAPTE OP ARBEIDSMARKT

Deze groei in de regio brengt ook uitdaging met zich mee. In diverse sectoren is krapte op de arbeidsmarkt en worden vacatures niet ingevuld. 'Arbeidsmarkt in Zicht' geeft inzicht in deze krapte.

[Lees verder op de website](#)

Het UWV brengt in het Rapport 'Regio in beeld' (oktober 2018) helder in kaart in welke sectoren de personeelstekorten zitten:

SECTOREN MET PERSONEELSTEKORTEN
(bron: UWV, oktober 2018):

- techniek
- ICT
- bouw
- financieel (met specialistische functies)
- onderwijs
- zorg
- transport en logistiek

Er zijn tekorten in de techniek en ICT. De sterk groeiende bouwsector vraagt meer vakmensen, zoals metselaars en timmerlieden. In de financiële sector is er vooral een tekort voor specialistische functies op hoog niveau en ICT-gerelateerde banen. In het onderwijs zijn vooral leraren exacte vakken lastig te vinden. Verder nemen in de zorg de personeelstekorten snel toe. Werkgevers ervaren problemen bij het

werven van verzorgenden IG, verpleegkundigen, artsen en medisch specialisten. Ook in de transport en logistiek zijn meer moeilijk vervulbare vacatures. Teamleiders magazijn, chauffeurs, transportplanners en declaranten zijn nauwelijks meer te vinden.

Het UWV concludeert dat het oplossen van deze krapte op de arbeidsmarkt vraagt om het aanboren van nieuw talent, het anders organiseren van werk en het binden en boeien van personeel. Scholing en ontwikkeling staan hierbij centraal. Het gaat zowel om opscholing, bijscholing als omscholing.

ROL VOOR 3 O'S BINNEN DEZE UITDAGING

Onze economie kan niet zonder menselijke vaardigheden en kennis (human capital). Aan ondernemers, onderwijs en overheid (3 O's) de uitdaging om vraag en aanbod op de arbeidsmarkt in samenhang op te lossen. Werkgevers, werknemers en het (beroeps)onderwijs kunnen er samen voor zorgen dat mensen via scholing de juiste vaardigheden ontwikkelen die aansluiten op de vraag van de arbeidsmarkt. Dit leidt tot een betere weerbaarheid van zowel werknemers als bedrijven, een sociale en vitale regio en een duurzame voortzetting van de economische groei.

AANLEIDING: MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN

Het beroepsonderwijs heeft de maatschappelijke taak om leerlingen, studenten en herintreders voor te bereiden op een volwaardige plek in de regio en de samenleving. Maar ook om werkenden bij- en om te scholen met het oog op toekomstige uitdagingen in de arbeidsmarkt. Deze taak is zeker nu van belang met de grote veranderingen in de samenleving, de toenemende invloed van de sociale media, digitalisering en kansenongelijkheid.

Door de snelle veranderingen in techniek en maatschappij is er voor burgers meer onzekerheid. Een standaard pad voor levensloop en werk is er niet meer. Meer dan

ooit vraagt de samenleving van burgers om zelf verantwoordelijkheid te nemen, eigen keuzes maken, zich te informeren en zich zelfstandig staande te houden. Het maken van eigen keuzes voor de toekomst, als burger, consument en deelnemer aan het arbeidsproces is niet voor iedereen even eenvoudig.

DOEL

De hiervoor omschreven economische en maatschappelijke ontwikkelingen vragen om een gezamenlijke aanpak. De Agenda Beroepsonderwijs is een overeenkomst tussen verschillende betrokkenen binnen de triple helix om zich samen in te zetten voor hetzelfde doel:

DOEL VAN DE AGENDA BEROEPSONDERWIJS:

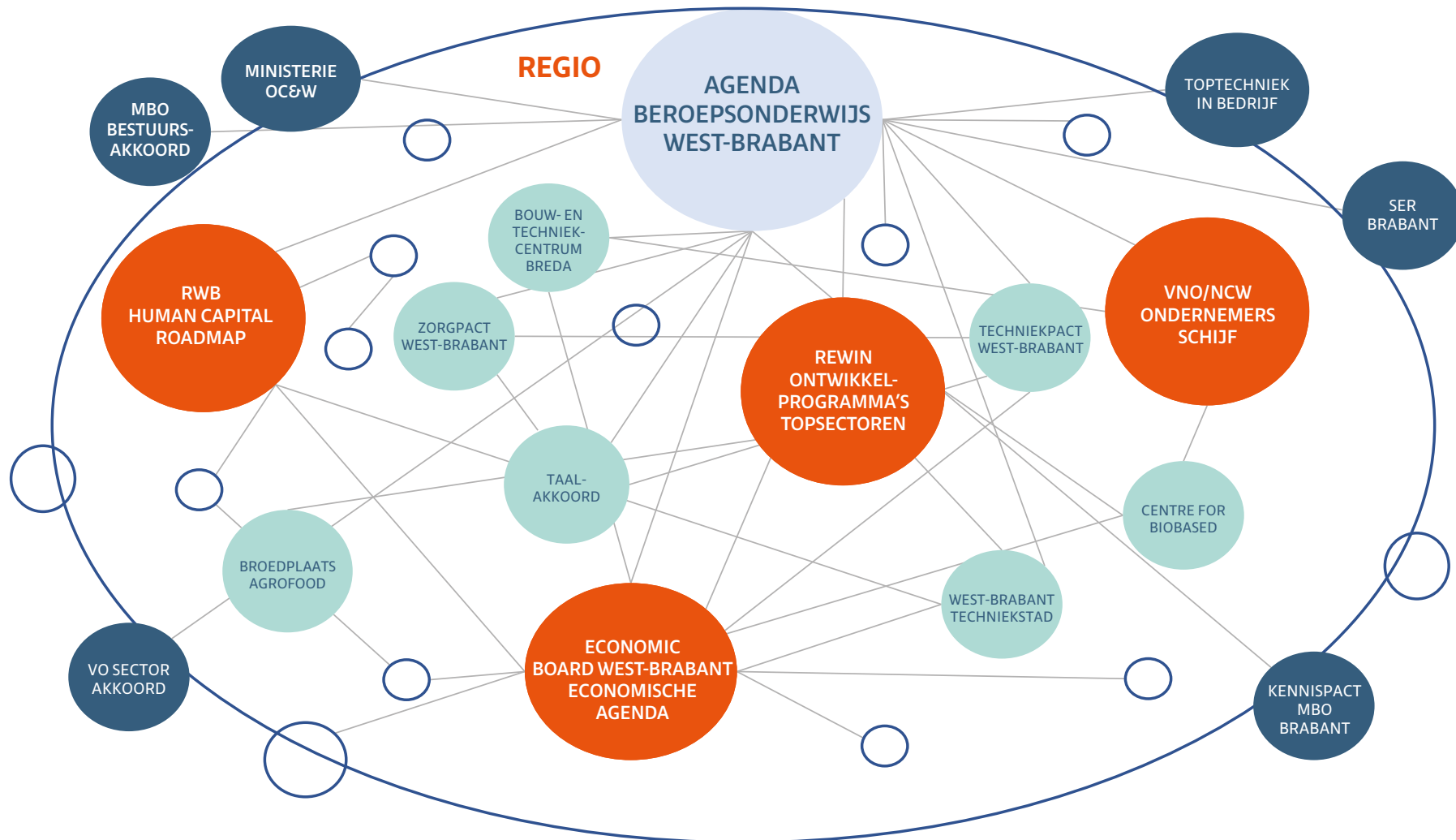
Mensen gericht opleiden tot arbeidsfitte medewerkers en ondernemers die als burgers volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving van nu en van de toekomst

POSITIONERING

De Agenda beroepsonderwijs bevat de gezamenlijke ambities van vo, mbo en hbo in de regio. Deze ambities zijn opgesteld om samen de toenemende knelpunten in alle sectoren van de arbeidsmarkt en de maatschappij op te lossen. Diverse landelijke overheidsorganisaties, regionale én lokale initiatieven hebben bijgedragen aan de totstandkoming van deze agenda.

In West-Brabant zijn reeds een aantal belangrijke regionale organen actief vanuit Onderwijs, Overheden en Ondernemers (de 3 O's).

PROVINCIAAL / LANDELIJK

De **Economic Board West-Brabant** stelt de economische koers en ambitie van West-Brabant vast. In deze board zitten ondernemers, onderwijsbestuurders en overheidsvertegenwoordigers. Samen vertegenwoordigen ze de 3 O's in deze regio. In de Economische Agenda pleit de Economic Board voor verduurzamen, verslimmen en verbinden en worden vier belangrijke sectoren aangewezen als economische drivers voor de regio (Hightech & Maintenance, Logistiek, Agrofood/ Biobased economy, Kennisdiensten).

Vanuit de samenwerkende overheden heeft de **Regio West Brabant (RWB)** een belangrijke rol in de Human Capital Agenda. Via de Human Capital Roadmap, geeft RWB richting aan de arbeidsmarktaanpak in de regio.

Vanuit ondernemers zijn **VNO/NCW** en **REWIN** belangrijke regionale vertegenwoordigers. REWIN heeft voor de vier topsectoren economische ontwikkelprogramma's opgesteld met gerichte aandacht voor techniek en vakmanschap. VNO/NCW

West-Brabant Zeeland vertegenwoordigt een bredere doelgroep dan de vier topsectoren en sluit zich ook aan bij de doelstellingen verduurzamen, verslimmen en verbinden.

Er zijn veel regionale projecten en initiatieven die deels voortkomen uit bovengenoemde regionale organisaties. Ook zijn er veel landelijke of juist lokale initiatieven op dit vlak. De uitdaging is om deze initiatieven slim met elkaar te verbinden om tot duurzame samenwerkingen te komen. Het beroepsonderwijs zal als onderdeel van dit netwerk een duurzame en actieve bijdrage leveren om mensen gericht op te leiden tot arbeidsfitte medewerkers en ondernemers. Daarnaast zal het beroepsonderwijs via samenwerking de andere initiatieven in het netwerk (en in de regio) versterken en de kracht van het netwerk vergroten.

In de Agenda Beroepsonderwijs leggen we gezamenlijk vast hoe we dit de komende jaren gaan aanpakken

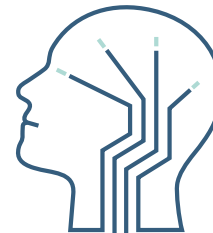

SAMENWERKING IN DE 3 O'S: VERBINDEN, VERSLIMMEN EN VERDUURZAMEN

(bronnen: Economic Board West-Brabant, oktober 2018 en RWB, oktober 2018).

De vraag naar arbeid groeit hard. Het aanbod werknemers in de regio is te klein om in de vraag naar arbeid te voorzien. Mobiliteitstrajecten en zijinstroom faciliteren is geen oplossing, doordat de kans groot is dat we het probleem in de ene sector verkleinen maar een gat in een andere sector achterlaten. Een andere aanpak is nodig om de tekorten in de topsectoren te verkleinen.

De Regio West-Brabant (RWB) heeft een aanpak opgesteld om de tekorten in de topsectoren te verkleinen. In het document Human Capital Roadmap zet de RWB dit uiteen aan de hand van de drie themalijnen: verduurzamen, verslimmen en verbinden. Ook Economic Board West-Brabant benadrukt het belang van deze drie thema's om in de toekomst een sterke economische regio te blijven.

VERDUURZAMEN

VERSLIMMEN

VERBINDEN

Instroom in voor de topsectoren
relevante opleidingen

Automatisering,
digitalisering en robotisering

Organisatiegraad verhogen

Binden van talent aan de regio

Verhogen van het aantal
leertrajecten
(zowel deeltijd als voltijd)

Structurele samenwerking
in triple helixverband

Nationaal en internationaal talent
aantrekken

Lokaal en regionaal verbinden

Bron: Human Capital Roadmap (HCR) van RWB, publieksversie 25-9-2018

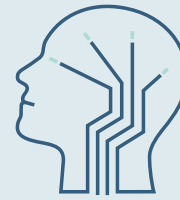
VERDUURZAMEN

Verduurzamen gaat over het verduurzamen van het aanbod van arbeid in de regio. Ervoor zorgen dat er voldoende mensen werkzaam zijn in de (top)sectoren.

Vergrijzing, ontgroening, robotisering en flexibilisering maken dat de arbeidsmarkt snel verandert.

Door deze veranderingen verandert ook de vraag naar arbeid. **De instroom in relevante opleidingen voor de (top)sectoren moet omhoog worden gebracht.** Door hun medewerkers de relevante opleidingen aan te bieden die nodig zijn voor de toekomst investeren organisaties in de duurzame inzetbaarheid van hun medewerkers.

Het verduurzamen van het aanbod van arbeid betekent ook dat we zorgen dat ons **talent in de regio** blijft. Zorgen voor naadloos aansluitend en goed beroepsonderwijs, een leven lang (duurzaam) ontwikkelen. Zorgen voor goede banen om talent (duurzaam) in de regio te houden of nieuw talent, uit binnen- en buitenland, aan te trekken. **Talenten aantrekken van buiten de regio en/of landsgrenzen** kan bijdragen aan het opvullen van vacatures.

VERSLIMMEN

Verslimmen gaat over het gebruik van nieuwe technologieën en innovaties binnen de (top)sectoren. Verslimmen gaat ook over het investeren in menselijk kapitaal om de toegevoegde waarde ervan te verhogen.

Door automatisering, digitalisering en robotisering op de juiste manier in te zetten, kan er efficiënter gewerkt worden en kan met minder mensen, meer gedaan worden. Mens en technologie kunnen elkaar versterken door leerlingen, studenten en herintreders intensief met deze nieuwe technologieën te laten werken. Dit kan bijvoorbeeld door hen actief in leertrajecten te laten participeren waarin gericht aandacht voor **automatisering, digitalisering en robotisering**. Het **verhogen van het aantal leertrajecten** en het aantal deelnemers in cursus en contract en deeltijdopleidingen. Ook zal meer ingezet kunnen worden op **techniek cross-overs** tussen de sectoren.

VERBINDEN

Verbinden gaat over de relaties binnen de sectoren, tussen sectoren, tussen de 3 O's maar zeker ook tussen regio's.

Verbinden kan door kruisbestuiving (cross-overs) tussen verschillende bedrijven en bedrijfssectoren en door samenwerking met onderwijs- en kennisinstellingen. Samenwerking is ook belangrijk omdat geen enkele organisatie binnen de 3 O's alle kennis zelf in huis heeft om baanbrekend te innoveren. Door samenwerking spreiden organisaties het risico (verlies van geld en tijd) van innoveren. Sterke regionaal economische netwerken (ecosystemen) hebben om al deze redenen de toekomst. Door het **verhogen van de organisatiegraad** (lokaal en regionaal), lokale en regionale verbindingen tussen organisaties en door **structurele samenwerking** van de 3 O's ontstaat er meer verbinding (zie ook Hoofdstuk 5).

**AMBITIES EN
SPEERPUNTEN
REGIONAAL
BEROEPSONDERWIJS**

Om het beroepsonderwijs te verslimmen, verbinden en verduurzamen en daarmee de knelpunten in de arbeidsmarkt en de maatschappij aan te pakken, hebben vertegenwoordigers van onderwijs, overheid en ondernemers drie ambities voor het regionaal beroepsonderwijs geformuleerd. Deze ambities en bijbehorende speerpunten maken concreet waar de komende jaren aan gewerkt wordt.

Beroepsonderwijs leidt niet alleen op voor de regionale arbeidsmarkt, arbeidsmarkten zijn immers niet exclusief regionaal, echter VMBO-ers en MBO-ers blijven bovengemiddeld wonen en werken in de regio waar zij geboren zijn.

Om alle doelgroepen van het beroepsonderwijs optimaal toe te rusten voor de toekomst, zet het Beroepsonderwijs vanuit haar pedagogische en didactische verantwoordelijkheid niet alleen in op het ontwikkelen van gevraagde vakkennis en vaardigheden, maar ook op het ontwikkelen van burgerschapsvaardigheden en het vergroten van wendbaarheid en weerbaarheid met o.a. loopbaanleren.

Voor sterke regionale bedrijven moet niet alleen de jonge generatie goed en in kansrijke richtingen worden geschoold. Ook voor de huidige werknemers en arbeidsmigranten is passende om- en bijscholing van belang om goed voorbereid te zijn op de nieuwe richtingen die hun ondernemingen kiezen (duurzaam, smart, ...). Onderwijs, ondernemers en overheden moeten ook de handen ineen slaan om het potentieel van niet-actieven en de kwetsbare doelgroepen te mobiliseren om (opnieuw) een bijdrage te leveren aan de economie en de maatschappij.

Goed en aansluitend beroepsonderwijs, 'een leven lang ontwikkelen' en 'nieuwe carrières' vergen nauwe samenwerking tussen onderwijsinstellingen, overheden en bedrijven teneinde gezamenlijk te kunnen investeren in het regionale menselijke kapitaal.

1. Het beroepsonderwijsaanbod blijvend matchen met de vraag van de arbeidsmarkt relevante sectoren van de regio

- Zichtbare, inhoudelijke, duurzame samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven
- Innovaties uit de arbeidsmarkt zijn zichtbaar in het onderwijs

2. Meer vo-leerlingen en mbo-studenten stromen succesvol uit naar werk of een vervolgopleiding

- We faciliteren voldoende, kwalitatieve stage- en leerwerkplekken die afgestemd zijn op de behoeften van arbeidsmarkt en doelgroep.
- Inhoudelijke samenwerking tussen VO-MBO-HBO

3. Meer mensen gaan met perspectief aan het werk

- Het volledig arbeidsmarktpotentieel mobiliseren (o.a. om- en bijscholing)
- Er is een sluitend vangnet in de regio voor kwetsbare (minder zelfredzame) doelgroepen
- De afspraken uit het Taalakkoord rondom laaggeletterdheid zijn uitgevoerd

A man wearing glasses and a dark jacket stands in a workshop. He is leaning on a metal cart that holds a large, complex engine, likely a tractor engine. The background shows various tools, equipment, and a tractor. The entire image has a red color overlay. A large, semi-transparent red triangle is positioned on the left side of the image, pointing towards the center. The text is overlaid on the bottom right of the image.

**HOE REALISEREN
WE DEZE AMBITIES?
PROGRAMMALIJNEN 2019 - 2022**

AMBITIE 1:

HET BEROEPSONDERWIJSAANBOD BLIJVEND MATCHEN MET DE VRAAG VAN DE ARBEIDSMARKT RELEVANTE SECTOREN VAN DE REGIO

Uitgangspunt van het beroepsonderwijs is dat het onderwijsaanbod zo nauw mogelijk aansluit bij de behoeften van alle doelgroepen in het regionale bedrijfsleven. Beroepsonderwijs dat slim en duurzaam aansluit bij de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt van de regio, haar economische drivers en het MKB. En beroepsonderwijs dat vanuit haar opdracht ook aansluit bij de maatschappelijke ontwikkelingen.

Via de bijbehorende speerpunten zorgt het beroepsonderwijs, samen met de werkgevers en overheid voor een constante verbinding van innovatief onderwijs met de arbeidsmarkt om voldoende kwalitatieve instroom én behoud van medewerkers voor de sectoren te realiseren.

DE SPEERPUNTEN:

1. Zichtbare, inhoudelijke, duurzame samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven
2. Innovaties uit de arbeidsmarkt zijn zichtbaar in het onderwijs

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN:

1. Zichtbare, inhoudelijke, duurzame samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven

Het beroepsonderwijs positioneert zich actief en zichtbaar in het netwerk van de verschillende bestaande initiatieven die zichtbare, inhoudelijke en duur-

zame samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven mogelijk maken en bevorderen. Het beroepsonderwijs zal de partners blijvend stimuleren samen te werken.

Het duurzame en toekomstgerichte karakter van deze samenwerking komt voort uit een toekomstgerichte samenwerkingstrategie én er is een afgestemde inzet vanuit het beroepsonderwijs (vo-mbo-hbo).

Acties die we hiervoor ondernemen:

- Het beroepsonderwijs ontwikkelt met de partners een gezamenlijke meerjaren (duurzame) samenwerkingsstrategie in relatie tot bestaande en opkomende initiatieven in de regio en zet in op een gezamenlijke regie vanuit de 3 O's op deze samenwerking.
- Het management en de medewerkers van het beroepsonderwijs blijven op de hoogte van de bestaande en opkomende samenwerkingsverbanden tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven. Het beroepsonderwijs geeft haar medewerkers actieve rollen in deze samenwerkingen.
- Het beroepsonderwijs presenteert en deelt de opgedane kennis, ervaring en andere resultaten van de samenwerkingen met het netwerk en met de onderwijsinstellingen van beroepsonderwijs. Dit gebeurt via studiedagen, onderwijsdagen, verantwoordingsdocumenten, voorlichtingsavonden en andere uitingen.

2. Innovaties uit de arbeidsmarkt zijn zichtbaar in het onderwijs

Om de inhoudelijke samenwerking met het bedrijfsleven te vergroten én voor het vergroten van de zichtbaarheid van innovaties uit het bedrijfsleven in het onderwijs, ontwikkelt het beroepsonderwijs hybride leerlocaties, zogenaamde leergemeenschappen.

Het zijn toekomstgerichte samenwerkingsverbanden waarin zowel beroeps- onderwijs als bedrijven en instellingen samenwerken om nieuwe kennis en of producten te ontwikkelen, met daarin ook speciale aandacht voor de beroepen van de toekomst.

LEERGEMEENSCHAPPEN:

- **dragen bij aan een betere aansluiting op de beroepspraktijk.**
- **bieden doelgroepen een innovatieve leeromgeving én inzicht in huidige en toekomstige beroepen.**
- **dragen bij aan de kennisontwikkeling van medewerkers van het beroeps-onderwijs.**
- **hebben positieve invloed op de zichtbare samenwerking en betrokkenheid tussen bedrijfsleven en het beroeps-onderwijs.**
- **brengen werken, leren en innoveren samen.**

[Bekijk de video](#)

Acties die we hiervoor ondernemen:

- De ontwikkeling van leergemeenschappen vraagt om een verandering van de huidige organisatiestructuur van het beroeps-onderwijs. Het beroeps-onderwijs zal een omslag maken naar een netwerkorganisatie met herinrichting van de bedrijfsprocessen. Dit vraagt om organisatorische flexibiliteit, aanpassings- vermogen en vernieuwing van de leerprocessen van de medewerkers in het beroeps-onderwijs.

- Het beroeps-onderwijs sluit bij de ontwikkeling van leergemeenschappen aan bij de behoeften op de arbeidsmarkt en in de maatschappij. Het beroeps- onderwijs nodigt het bedrijfsleven uit deel uit te maken van deze leergemeen- schappen door ze gezamenlijk op te zetten en te exploiteren.
- Het beroeps-onderwijs richt zich op onderzoek en innovatie. Het beroeps- onderwijs investeert in lectoraten en practoraten voor het bevorderen van innovaties in het beroeps-onderwijs en de regio. Het beroeps-onderwijs nodigt het bedrijfsleven en overheden actief uit deel te nemen in het netwerk van lectoraten en practoraten.
- Gezien de specifieke aandacht voor huidige en toekomstige beroepen in leer- gemeenschappen is de verwachting dat decanen een belangrijk rol zullen heb- ben in de leergemeenschappen.
- Er zullen meer hybride functies ontstaan (docenten zullen actiever zijn in het bedrijfsleven en instellingen, medewerkers uit het bedrijfsleven en instellin- gen meer in het onderwijs). Hierdoor neemt de inhoudelijke samenwerking tussen onderwijs, overheid en bedrijfsleven toe, kunnen innovaties zichtbaar- der worden in het onderwijs én neemt de inhoudelijke samenwerking in het beroeps-onderwijs toe. Het beroeps-onderwijs scherpt waar nodig, in samen- werking met het bedrijfsleven en overheden, de functieprofielen van mede- werkers aan.
- Het beroeps-onderwijs nodigt het bedrijfsleven en overheden actief uit om mee te werken aan het uitwisselen van medewerkers en het opstellen van ver- nieuwd (hybride) functieprofielen voor de regio.

[Lees het artikel](#)

AMBITIE 1:

Het beroepsonderwijsaanbod blijvend matchen met de vraag van de arbeidsmarkt relevante sectoren van de regio.

- **Zichtbare, inhoudelijke, duurzame samenwerking tussen onderwijs en bedrijfsleven**
- **Innovaties uit de arbeidsmarkt zijn zichtbaar in het onderwijs**

CONNECTED WEST-BRABANT

Logistieke bedrijven, gemeenten, onderwijsinstellingen, een kennisinstituut en een regionale ontwikkelingsmaatschappij. Dat is de groep zoals die sinds eind 2016 samenwerkt en CONNECTED West-Brabant vormt. Een sterk cluster van partners actief in, of nauw betrokken bij de logistieke sector in onze regio. Zij vormen het startpunt van het ecosysteem en slaan de handen ineen om de logistieke sector vitaler te maken. Dit project richt zich op de uitbreiding van het ecosysteem door het opzetten van concrete projecten met nieuwe keten partners en daarmee partijen aan het ecosysteem toe te voegen.

[Ga naar de website](#)

ROBOT MAINTENANCE APPLICATIE LAB (UITVINDFABRIEK)

Opzetten van een applicatie lab in de Uitvindfabriek (Breda) voor het ontwikkelen en testen van robotiseringsapplicaties in de productie, inspectie, reparatie en onderhoud (o.a lasrobots, AGV, drones). Een samenwerking tussen overheid, bedrijfsleven en onderwijs.

BOUW EN TECHNIEKCENTRUM BREDA

Het Bouw en Techniek Centrum Breda is een gelijkwaardige samenwerking tussen enerzijds de opleidingsbedrijven: BouwSchool Breda Opleidingen B.V. (opleidingsbedrijf bouw), Inframensen (opleidingsbedrijf Infra) en SchildersCOOL (opleidingsbedrijf schilderen) en anderzijds het Radius College (onderdeel van ROC West-Brabant).

[Ga naar de website](#)

GREEN CHEMISTRY CAMPUS beste publiek-private samenwerking van Nederland 2018

Op de Green Chemistry Campus in Bergen op Zoom werken ondernemers, overheden en kennisinstellingen aan de opschaling van nieuwe, duurzame materialen en chemicaliën voor de bouwmaterialen- en verpakkingsindustrie. Hernieuwbare grondstoffen zoals olifantsgras, gft- en houtafval vormen daarvoor de basis.

[Ga naar de website](#)

ZORGBOULEVARD ROSENDAAL

In de Zorgboulevard komen onderwijs, werkvelden en innovatie bij elkaar. Deze unieke verbinding vormt de basis voor de zorg van morgen, met betrokken (nieuwe) medewerkers die kennis hebben van en handelen naar de zorg van morgen. De fysieke Zorgboulevard is de ontmoetingsplaats voor onderwijs, zorginstellingen en zorginnovaties.

[Ga naar de website](#)

BROEDPLAATS AGROFOOD BERGEN OP ZOOM

Ontwikkeling van een locatie waar bedrijfsleven en onderwijs elkaar ontmoeten en studenten werken aan innovatieprojecten bij agrofood bedrijven.

[Lees artikel](#)

AMBITIE 2:
**MEER VO-LEERLINGEN EN MBO-STUDENTEN
STROMEN SUCCESVOL UIT NAAR WERK OF EEN
VERVOLGOPLEIDING**

Om meer leerlingen succesvol te laten uitstromen naar werk is het belangrijk dat de leerling al voor en tijdens de opleiding een duidelijk beeld krijgt van hoe de beroepssituatie eruit zal zien. Hiervoor is het van belang dat het uiteindelijke beroep en de behoefte van de student centraal staat in het onderwijs.

DE SPEERPUNTEN:

1. We faciliteren voldoende, kwalitatieve stage- en leerwerkplekken die afgestemd zijn op de behoeften van arbeidsmarkt en doelgroep.
2. Inhoudelijke samenwerking tussen VO-MBO-HBO

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN:

1. **We faciliteren voldoende, kwalitatieve stage- en leerwerkplekken die afgestemd zijn op de behoeften van arbeidsmarkt en doelgroep.**

Het beroepsonderwijs zal in het stagebeleid explicieter aandacht besteden aan de behoeften van de verschillende doelgroepen en de partners in de regio.

De acties die we hiervoor ondernemen:

- Het beroepsonderwijs zal de beschikbare data (informatiebronnen in de

regio) continu monitoren. Het beroeps onderwijs zal het gesprek met de partners over deze data faciliteren en het beleid afstemmen op de uitkomsten. Het beroepsonderwijs geeft in deze verkenning extra aandacht aan mismatchen in de arbeidsmarkt relevante sectoren in de regio. De data zal beschikbaar gemaakt worden voor het netwerk van decanen in de regio.

- Het beroepsonderwijs zal blijvend investeren in de ontwikkeling van loopbaanleren. Loopbaanleren zal in alle activiteiten van het beroepsonderwijs (stagebeleid, decanenbeleid, onderwijsprogrammering, loopbaanontwikkeling eigen medewerkers) een steeds prominentere rol innemen.
- Het beroepsonderwijs zal de betrokkenheid van ouders bij de beroepskeuzes van de kinderen stimuleren. Bijvoorbeeld met het opzetten van een regionale campagne. Het beroepsonderwijs vraagt het bedrijfsleven en overheden hier actief aan bij te dragen.
- Het beroepsonderwijs ontwikkelt in samenwerking tussen mbo, hbo en partners relevante Associate Degree-trajecten voor de regio. Het beroepsonderwijs is gestart met het opzetten van Associate Degree (AD) trajecten. Deze zelfstandige hbo-opleidingen in een aparte organisatorische setting, met een eigen pedagogisch concept en arbeidsmarkt-profiel, zorgen voor een goede doorstroom in het beroepsonderwijs. Het beroepsonderwijs zal zich actief inzetten voor verdere ontwikkeling van de AD-trajecten en stemt daarbij af met de partijen in de regio. Zo is de aansluiting met de topsectoren, andere sectoren en maatschappelijke ontwikkeling duurzaam gewaarborgd. Het beroepsonderwijs deelt de kennis die opgedaan wordt in de ontwikkeling en uitvoering van de AD-trajecten.

2. Inhoudelijke samenwerking tussen VO-MBO-HBO

Om tot meer succesvolle uitstroom te komen zal het beroepsonderwijs het beroep centraal stellen. De leerbehoefte van de leerling, student en herintreder die het beroep wil gaan uitoefenen en de vraag vanuit de sectoren is leidend voor de leerstof. Om het maatwerkonderwijs dat zo ontstaat te kunnen aanbieden, zullen de grenzen tussen de niveaus vo, mbo of hbo vervagen. Hiermee worden positieve effecten beoogd, zoals bijvoorbeeld de deelname van allerlei doelgroepen in leergemeenschappen, keuzedelen, associate degrees en een toename van het aantal doorlopende leerlijnen tussen het vmbo en het mbo.

Om de beoogde ambitie, bijbehorende speerpunten en onderstaande acties te realiseren is meer verwevenheid en communicatie tussen de instellingen van beroepsonderwijs en de partners in de regio nodig. Het gaat hier vooral ook op de wijze waarop een en ander slim georganiseerd kan worden. In hoofdstuk 5 wordt dit nader uitgewerkt.

De acties die we hiervoor ondernemen:

- De onderwijsorganisaties zullen zo ingericht worden dat ze de behoeftes van de leerlingen, studenten en herintreders maximaal kunnen bedienen. Bijvoorbeeld via een meer sectoraal ingerichte organisatiestructuur met daarin slimme combinaties van geclusterde opleidingen en doorlopende leerlijnen.
- Het beroepsonderwijs gaat verder met het ontwikkelen van doorlooproutes voor de diverse sectoren. Naast positieve effecten voor de leerling, student en herintreders in de regio is er ook een positief effect op de onderlinge samenwerking in het beroepsonderwijs.
- In de ontwikkeling van leergemeenschappen, associate degrees, keuzedelen en doorstroomroutes wordt rekening gehouden met de toegankelijkheid van allerlei doelgroepen.

AMBITIE 2:

Meer vo-leerlingen en mbo-studenten stromen succesvol uit naar werk of een vervolgopleiding

- **We faciliteren voldoende, kwalitatieve stage- en leerwerkplekken die afgestemd zijn op de behoeften van arbeidsmarkt en doelgroep.**
- **Inhoudelijke samenwerking tussen VO-MBO-HBO**

WEST-BRABANT TECHNIEK STAD

Dit project is in ontwikkeling. Het opzetten van een regionale kennisinfrastructuur en taskforce. Een samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en gemeenten, met technisch vakmanschap, regio branding en waar techniekcampussen, applicatielabs, toegepast onderzoek en doorlopende leerlijnen (mbo/hbo) leidend zijn.

ASSOCIATE DEGREES ACADEMIE (AD)

De Associate Degrees Academie verzorgt tweejarige voltijd-hbo-opleidingen in Roosendaal en Den Bosch. Hierin wordt samengewerkt tussen Hogescholen Avans en Zeeland (HZ), de mbo's in de regio en met het bedrijfsleven. Een mooi voorbeeld van een doorlopende leerlijn MBO-HBO.

[Ga naar de website](#)

SAMENWERKING VMBO-MBO

VMBO leerlingen volgen beroepsgerichte keuzevakken op het mbo

Een samenwerking tussen vmbo-school "De Rotonde" met 4 mbo-scholen in de regio Breda

Leerlingen gaan in hun laatste jaar op het vmbo intensief kennismaken met de diverse mbo's en hun opleidingen in de directie omgeving. De leerlingen van De Rotonde gaan beroepsgerichte keuzevakken volgen op de verschillende mbo-scholen, zoals "Ondernemen", "Installeren en monteren", "Catering en inrichting", "De keuken". Het gehele jaar zullen zij één dag per week op een mbo locatie en van een mbo docent les krijgen.

ONDERWIJSCONCEPT BÈTA CHALLENGE PROGRAMMA

Het onderwijsconcept Bèta Challenge, een leerroute van mavo naar mbo en hbo, is een succesvol concept waarin de vmbo/mavo-tl leerling op het voortgezet onderwijs middels een projectmatige aanpak werkt aan realistische vraagstukken rond de toepassing van techniek en technologie en het ontdekken en ontwikkelen van de eigen arbeidsmarktidentiteit.

In de regio Zuidwest Nederland hebben het Markland College (Oudenbosch), 't Rijks (Bergen op Zoom) en Newman College (Breda) dit onderwijsprogramma in huis.

Het Bèta Challenge Programma kan de in-en doorstroomkansen van leerlingen in het mbo en hbo beïnvloeden. Resultaat van het programma kan zijn dat opleidingstrajecten worden verkort en / of kwalitatief worden verbeterd. De samenwerking in de onderwijsketen – specifiek tussen vo en mbo, maar ook met po en hbo – is daarvoor de sleutel. Er kan gezamenlijk een betere praktische voorbereiding worden gerealiseerd op het hbo en / of het werkveld.

DE LEDCEL EN ONDERZOEKEND LEREN

samenwerking vmbo-mbo-hbo

Dit project richt zich op de doorlopende leerlijn met minder traditioneel onderwijs, meer innovatie en imago-verbetering van teeltonderwijs. Het betreft een samenwerking van Prinsentuin College, HAS Hogeschool, Radius College en Markiezaat College.

Het project leidt tot de volgende opbrengsten:

- Er is een structurele samenwerking met HAS hogeschool
 - Docenten werken samen om kennis te delen
 - In ieder leerjaar is een samenwerking. Leerjaar 1 masterclass, leerjaar 2 praktijkdagen HAS. Leerjaar 3 samenwerkingsweek tussen HAS en Prinsentuin studenten.
- Studenten halen levensechte onderzoeksvragen op bij de BPV om deze op het Prinsentuin College uit te voeren.
- Studenten van het VMBO worden betrokken bij dit project middels afstemming decanen, rondleidingen en op projectmatige basis
- Er zijn representatieve praktijkfaciliteiten die in veel gevallen beter zijn dan die van het bedrijfsleven
- Er zijn crossovers met Radius College en Markiezaat College (Biobased onderzoeken)
- Didactisch worden de studenten anders benaderd. Intrinsiek gemotiveerd
- Bedrijfsleven is betrokken
- Er wordt structureel gesproken over banen/ het werk van morgen (Biobased circulair etc)

[Ga naar de website](#)

AMBITIE 3:
MEER MENSEN GAAN MET PERSPECTIEF
AAN HET WERK

Het benutten en versterken van de sociale veerkracht van leerlingen, studenten en herintreders werkenden in de regio is nodig voor het realiseren van een inclusieve arbeidsmarkt en maatschappij. Het beroepsonderwijs heeft een belangrijke taak om mensen met perspectief aan het werk te krijgen en ze te ondersteunen bij het vinden van een volwaardige plaats in de maatschappij. Hierbij houdt het beroepsonderwijs rekening met een aantal ontwikkelingen op deze arbeidsmarkt. Zo krimpt en verandert de samenstelling van de beroepsbevolking, zijn er ontwikkelingen rondom ICT en arbeid, is er sprake van flexibilisering van de arbeidsrelaties en is er een verandering gaande in de betekenis van (betaald) werk. Het beroepsonderwijs ziet het dan ook mede als haar taak om het bestaande arbeidspotentieel te mobiliseren, zich in te zetten voor kwetsbare doelgroepen en de afspraken van het Taalakkoord mede uit te voeren.

DE SPEERPUNTEN:

1. Het volledig arbeidsmarktpotentieel mobiliseren (o.a. om- en bijscholing)
2. Er is een sluitend vangnet in de regio voor kwetsbare (minder zelfredzame) doelgroepen
3. De afspraken uit het Taalakkoord rondom laaggeletterdheid zijn uitgevoerd

Wat gaan we hiervoor doen?

1. Het volledig arbeidsmarktpotentieel mobiliseren (o.a. om- en bijscholing)

Door ontgroening, vergrijzing, verdringing van lager opgeleiden en een daling van de instroom in het beroepsonderwijs is er in diverse sectoren krapte op de arbeidsmarkt. Om het tekort aan mensen in deze sectoren te kunnen opvangen, is het van belang dat het volledige arbeidsmarktpotentieel wordt benut. Het beroepsonderwijs speelt hier een belangrijke rol in. In de regio zijn er allerlei initiatieven waar het beroepsonderwijs een rol in heeft, zoals de inzet op economische structuurversterking, het sectorplan West-Brabant, de Human Capital Agenda, de uitvoeringsagenda “2016-2020 West-Brabant werkt aan morgen” van het Bestuur Regionaal Werkbedrijf (RWB) en het overzicht van toekomstige beroepen in de zogenaamde ‘Gouden lijst met beroepen’.

De acties die we hiervoor ondernemen:

- Het beroepsonderwijs verbreedt actief het doelgroepenbeleid.
- Naast initieel opleiden richt het beroepsonderwijs zich op een leven lang ontwikkelen voor alle leerlingen, studenten en herintreders met een leervraag. Denk hierbij aan de doelgroep van 12-67 jaar, werkenden, jongeren, arbeidsmigranten, etc.
- Het beroepsonderwijs ontwikkelt meer maatwerk voor de verschillende doelgroepen in de regio.
- Het beroepsonderwijs signaleert samen met de partners de gevolgen van veranderingen in de samenstelling van de beroepsbevolking, de robotisering, ICT

en flexibilisering in de regio en draagt deze informatie actief uit. Samen met de partners maakt het beroepsonderwijs de effecten van de verandering continu bespreekbaar. Het beroepsonderwijs speelt in op de veranderingen met passende maatregelen. Het beroepsonderwijs vraagt het bedrijfsleven en overheden deze kennis te delen in de regio.

- Het beroepsonderwijs kent de ontwikkelingen en initiatieven t.a.v. arbeidsmobilisatie in de regio en draagt vanuit haar rol actief bij aan de gezamenlijke doelstellingen. Het beroepsonderwijs vraagt het bedrijfsleven en overheden deze kennis in gezamenlijkheid te delen in de regio.

2. Er is een sluitend vangnet in de regio voor kwetsbare (minder zelfredzame) doelgroepen

Om het volledige arbeidsmarktpotentieel te mobiliseren is bijzondere aandacht nodig voor de doelgroep kwetsbare jongeren. Onder deze groep heerst de grootste werkloosheid. Deze jongeren beschikken in het algemeen niet over de kennis en vaardigheden die nodig zijn voor de banen in de huidige en toekomstige samenleving, ze zijn vaker werkzaam in onzekere, laagbetaalde beroepen en hebben vaker moeite om hun thuissituatie, hun gezondheid en hun

financiën op orde te houden. Ook zullen kwetsbare doelgroepen in de toekomst te maken krijgen met de effecten van robotisering op hun werk. Dit kan zelfs tot concurrentie leiden met middelbaar opgeleide werknemers die als gevolg van robotisering hun baan verliezen. De kloof tussen de goedopgeleide werknemers in een vaste baan en veelal laagopgeleiden die aan de kant staan en af en toe een tijdelijke baan hebben groeit. Door de invoering participatiewet, Wmo en de entreeopleidingen is de noodzaak tot extra inzet voor deze kwetsbare groep een gezamenlijke en regionale verantwoordelijkheid van overheid, beroepsonderwijs en ondernemers. De insteek is een inclusieve arbeidsmarkt waarin iedereen meedoet. Dit alles in het belang van de medewerkers, werkgevers en het economisch en maatschappelijk welzijn van de regio.

De acties die we hiervoor ondernemen:

- Het beroepsonderwijs heeft in haar onderwijsprogrammering en aanbod expliciet aandacht voor duurzame inzetbaarheid van de kwetsbare doelgroepen.
- Het biedt trainingsmogelijkheden aan gericht op ontwikkeling (nieuwe technieken, etc.), behoud (gericht op werkbehoud) en benutting (terugkeer in werk) voor werkende jongeren.

- Beroepsonderwijs voor kwetsbare doelgroepen wordt zichtbaar en laagdrempelig georganiseerd en gepositioneerd. Het vergroten van toegankelijkheid, samenwerking en herpositionering van opleidingen (bijv. sectoraal en entree meer verspreid in de regio).
- Het beroepsonderwijs heeft actuele kennis over de kwetsbare doelgroepen en kan op basis van die kennis deze doelgroepen beter begeleiden naar werk of vervolgopleiding. Hierbij werkt het beroepsonderwijs samen met alle partners in de regio.

3. De afspraken uit het Taalakkoord rondom laaggeletterdheid zijn uitgevoerd

Laaggeletterdheid heeft negatieve gevolgen voor het werk. Denk aan lagere productiviteit, hoger ziekteverzuim, veiligheidsproblemen en verminderde doorgroeimogelijkheden. Een betere taalbeheersing versterkt iemands arbeidsmarktpositie. Het vergroot de kans op een baan en er kan op een hoger niveau en op een veiligere manier gewerkt worden. Taalvaardige arbeidskrachten versterken de positie van de werkgever in de concurrerende economie omdat deze arbeidskrachten flexibeler zijn en duurzamer inzetbaar. Het Taalakkoord is bedoeld om taalachterstanden in de regio aan te pakken.

Hierin hebben verschillende partners, waaronder gemeenten, bibliotheken en scholen, hun gezamenlijke doelstellingen vastgesteld. Werkgevers kunnen ook gebruik maken van de stimuleringsregeling 'Tel mee met Taal'. Succesfactoren voor een betere taalbeheersing met positieve economische en maatschappelijke effecten zijn het stevige netwerk van bibliotheken, goede regie en sturing vanuit gemeenten en enthousiasme onder de partners.

De acties die we hiervoor ondernemen:

- Het actieprogramma is gericht op het verhogen van zelfredzaamheid en participatie- mogelijkheden van mensen, het verstevigen van de gezamenlijke aanpak met de partners in de regio, het laten toenemen van taalbeheersing en arbeidsdeelname en het inzetten van leesbevorderingsactiviteiten.
- Het beroepsonderwijs draagt actief bij aan de stimuleringsregeling 'Tel mee met Taal'. De stimuleringsregeling met de vijf actielijnen (1. Lokale netwerk-aanpak, 2. Stimuleren van taalakkoorden en taalscholing op de werkvloer, 3. Leesbevordering, 4. Innovatieve projecten (experimenten), 5. Kennis, Netwerken en Communicatie) wordt in de regio samenwerkend opgepakt en uitgevoerd.

AMBITIE 3:

Meer mensen gaan met perspectief aan het werk

- **Het volledig arbeidsmarkt-potentieel mobiliseren (o.a. om- en bijscholing)**
- **Er is een sluitend vangnet in de regio voor kwetsbare (minder zelf-redzame) doelgroepen**
- **De afspraken uit het Taalakkoord rondom laaggeletterdheid zijn uitgevoerd**

TAALAKKOORD

In West-Brabant worden werkenden en afgestudeerden bij- en nascholing aangeboden in het eigen vakgebied in verschillende vormen van onderwijs. Voor anderstaligen en kwetsbare jongeren zijn er diverse mogelijkheden om met een diploma de arbeidsmarkt te betreden. Tevens worden om- en bijscholingstrajecten aangeboden voor mensen in een uitkerings-situatie, die hulp nodig hebben bij de stap naar de arbeidsmarkt.

[Ga naar de website](#)

SAMENWERKING MBO MET PRAKTIJK-ONDERWIJS VERGROOT KANSEN OP ARBEIDSMARKT

Examenkandidaten mbo niveau 4 Facilitair Management van het Cingel College begeleiden leerlingen van hoogste klassen van Praktijkschool Breda (regulier praktijkonderwijs), de "NA ISK" (Nieuwkomers Arbeidstraining) en de VAT (Verbinding Arbeid en Toekomst). Doel van de samenwerking is tweeledig. De studenten trainen het coachen van medewerkers, coaching gesprekken en leiding geven. Het levert hen een extra certificaat op. De jongeren van Praktijkschool Breda werken aan een compleet digitaal portfolio inclusief een talentfilmpje, waarmee zij straks – binnen een beschermde digitale omgeving - vindbaar zijn voor potentiële werkgevers. Hiermee worden hun kansen op de arbeidsmarkt vergroot. Daarnaast maken de leerlingen van Praktijkschool Breda onder begeleiding van de studenten van het Cingel College een netwerkkaart en een CV voor in hun uitstroomportfolio.

Aan het eind van het project Talent Coaching worden de resultaten aan elkaar gepresenteerd.

SAMENWERKING MBO EN NIEUWE NEDERLANDERS

De NA ISK is er voor Nieuwe Nederlanders die na anderhalf tot twee jaar onderwijs op de Internationale Schakelklas (ISK) ongeveer 18 jaar oud zijn, en voor wie een entree-opleiding niet haalbaar is. Tweedejaars studenten van het Vitalis College Maatschappelijke Zorg, niveau 4, begeleiden jongeren in het NA ISK traject bij hun inburgering. Ze geven presentaties, zitten gezamenlijk achter de computer en nemen inburgeringslessen door. Op deze wijze proberen ze de nieuwe Nederlanders voor te bereiden op onderdelen van het inburgeringsexamen. Deze leerlingen krijgen meer één-op-één begeleiding en leren van leeftijdgenoten. De studenten van het Vitalis College verdiepen zich op een andere manier in het vak 'burgerschap' en komen in contact met jongeren met een andere achtergrond.

'ZORGMAKELAARS EN ENERGY ARCHITECT IN EEN VERANDERENDE ARBEIDSMARKT'

Kennispact 3.0 onderzocht beroepen van morgen en maakt daarmee werk van een leven lang leren. Zorgtechnicus, persoonlijk zorgmakelaar of energy architect zijn toekomstige beroepen en vragen om een aanpassing van huidige opleidingen. Ook het ontwikkelen van bijvoorbeeld een curriculum mbo-food in een werkatelier met docenten en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven maakt onderdeel uit van onderzoek.

[Ga naar de website](#)

'DICHTEN VAN HET ZOMERGAT'

Voorbeeld van overdracht vo – mbo in de zomerstop voor kwetsbare jongeren

Decanen van vo-scholen in Breda geven op een lijst aan welke leerlingen naar het mbo zullen gaan en voor wie die overstap risicovol is. Voor iedere risico-overstapper is iemand aangewezen om zijn of haar overstap naar het mbo te monitoren. Zo wordt het zomergat gedicht.

**HOE
HOUDEN WE
DE DIALOOG
ACTIEF ?**

Werkgevers, overheden en onderwijsinstellingen in de regio zijn samen verantwoordelijk voor het realiseren van de Agenda Beroepsonderwijs. Het is onze opdracht om mensen gericht op te leiden tot arbeidsfitte medewerkers en ondernemers die als burgers volwaardig kunnen deelnemen aan de samenleving. Alleen door een netwerk van duurzame, onderlinge verbindingen kunnen we de plannen in deze Agenda Beroepsonderwijs faciliteren.

De rol van de stuurgroep Agenda Beroepsonderwijs West-Brabant (ABWB) is vooral in de beginfase van cruciaal belang. De stuurgroep treedt op als aanjager en facilitator om het netwerk verder te versterken, om nieuwe verbindingen te leggen, gezamenlijk externe middelen aan te boren én om inspirerende voorbeelden een podium geven.

WAT GAAN WE HIERVOOR DOEN

- De stuurgroep ABWB neemt als initiatiefnemer de verantwoordelijkheid voor het vormen en bewaken van het netwerk van deze Agenda én houdt zich bezig met het creëren van de juiste condities voor samenwerking in het netwerk.
- De stuurgroep ABWB organiseert jaarlijks een netwerkconferentie waarbij de leden van het netwerk elkaar op de hoogte houden van de vorderingen en activiteiten.
- De stuurgroep ABWB deelt met regelmaat de resultaten binnen het netwerk en daar buiten.

- De stuurgroep ABWB onderzoekt welke financiële, personele en materiele bronnen aangeboord kunnen worden om dit triple helix (netwerk van de 3 O's) netwerk actief te houden in haar faciliterende, aanjagende rol zodat de beoogde resultaten gerealiseerd kunnen worden.

Organisatie uitvoeringsprogramma

De stuurgroep ABWB stelt vast welke rollen er nodig zijn voor het uitvoeringsprogramma. Begin 2019 geven we hier concreet invulling aan (zie hoofdstuk 6). Voorbeelden van rollen die we hierbij kunnen verwachten zijn:

- **een (netwerk)kwartiermaker / ambassadeur / aanjager** die continu nieuwe initiatieven initieert en opspoort, good practices deelt en verder verspreidt, actief partijen mobiliseert, benodigde coalities vormt en waar nodig nieuwe partners in het netwerk aantrekt. Deze kwartiermaker heeft ook toegang tot netwerken buiten de regio en brengt kansrijke ideeën en initiatieven in én boort geldbronnen aan om beroepsonderwijsprojecten van de 3 O's uit te voeren.
- **programmamanagers** die de juiste partijen samenbrengen om initiatieven in het netwerk succesvol uit te voeren. Bijvoorbeeld voor het inrichten van leer gemeenschappen of het realiseren van de campagne voor het vergroten van ouderbetrokkenheid voor de beroepskeuze van jongeren in de regio.
- **projectleiders of resultaatmanagers** die verantwoordelijk zijn voor het uitvoeren van de omschreven acties en het realiseren van resultaat.

A woman is seated in a control room, looking towards the camera with a slight smile. She is surrounded by multiple computer monitors. The monitors display various video feeds, including a large 'OLD SCHOOL DESIGN' logo, and technical data. The room is dimly lit with a blue tint. The text 'HOE NU VERDER, NAAR EEN UITVOERINGS-PROGRAMMA' is overlaid on the right side of the image.

**HOE NU VERDER,
NAAR EEN
UITVOERINGS-
PROGRAMMA**

Na ondertekening van dit akkoord door de vertegenwoordigers van onderwijs, overheid en bedrijfsleven, vertegenwoordigd in de stuurgroep ABWB, stellen we begin 2019 een uitvoeringsprogramma op. In dit uitvoeringsprogramma leggen we vast hoe de uitvoering van de Agenda het beste kan worden georganiseerd, met een heldere rolverdeling. Daarnaast stellen we vast welke financieringsbronnen we kunnen aanboren vanuit de deelnemende partners, vanuit subsidies of andere middelen.

Tot slot stellen we een roadmap 2019 – 2020 op waarmee we het uitvoeringsprogramma in de tijd plaatsen.

A man in a white polo shirt is standing in a warehouse aisle, holding a tablet. The background is filled with tall metal shelving units. The entire image has a greenish-yellow tint. A large, dark, semi-transparent geometric shape is overlaid on the left side of the image.

GESPREKSPARTNERS EN BRONNEN

Voor de totstandkoming van de Agenda Beroepsonderwijs is gesproken met diverse mensen uit het netwerk van de regionale 3 O's en er zijn vele bronnen van partijen uit dit netwerk geraadpleegd.

Naast onderstaande gesprekspartners hebben tijdens de startconferentie van 4 september jl. honderd vertegenwoordigers uit onderwijs, overheid en bedrijfsleven, instellingen via interactieve werkvormen hun bijdrage geleverd aan het “laden” van de ambities.

GESPREKSPARTNERS

- **Ministerie OC&W**
Bas Derks, Plv directeur MBO
Jeanet Pijfers, accountmanager MBO
- **Gemeente Breda**
Miriam Haagh, wethouder Onderwijs
Simone Mante - Peperkamp, opgavemanager Onderwijs
- **Gemeente Bergen op Zoom**
Barry Jacobs, wethouder Onderwijs
Marijke Waterdrinker, beleidsmedewerker Sociaal Domein
Anja Frankort, bestuursadviseur
- **ISD Brabantse Wal**
Karljin van den Berg, beleidsmedewerker
- **Gemeente Roosendaal**
René van Ginderen, wethouder Onderwijs
Chantal van den Heuvel, Senior beleidsadviseur Economie/arbeidsmarkt
Erik-Jan Blook, senior beleidsadviseur
- **Gemeente Halderberge**
Wendy Veeke, beleidsmedewerker WMO
Leyla Culum, beleidsmedewerker participatiewet
- **Gemeente Etten-Leur**
Astrid Adriaansen, adviseur onderwijs en onderwijshuisvesting
- **Gemeente Amsterdam**
Sanne van Waarden, beleidsadviseur Onderwijs
Pieter Reimer, strategisch beleidsadviseur
- **ROC West-Brabant**
Rob Neutelings, voorzitter Raad van Bestuur
Andrea Kaim, lid Raad van Bestuur
Marc van Campenhout, lid Raad van Bestuur
Kathy Rogmans, directeur Onderwijs en Kwaliteit
Maïke de Bruijn, senior corporate communicatieadviseur
Bas Postma, beleidsadviseur onderwijs
Ivo van Opbergen, projectleider Bedrijfsopleidingen

- **Toptechniek in Bedrijf**
Charlotte Groenhout, projectleider regio West-Brabant
- **Avans Hogeschool**
Jacomine Ravensbergen, lid College van Bestuur
Robin Pereboom, projectmanager Associate Degrees Academies
- **Stichting Markland College**
Doetina van Kelle, voorzitter College van Bestuur
Michiel Maas, directeur
- **RSG 't Rijks**
Dominique Widdershoven, plv rector
- **SG Tongerlo**
Marijke Broodbakker, rector
- **JTC**
Charles van Wettum, rector / bestuurder
- **Associate degrees Academie Roosendaal**
Roland van der Poel, directeur
- **REWIN**
John den Ridder, programmamanager High Tech & Maintenance
Dennis van der Pas (uitvoerend secretaris Delta Region Network)
- **Regio West-Brabant (RWB)**
Lars Damen, coördinator Human Capital Agenda West-Brabant
Astrid Persons, projectleider West-Brabant werkt aan morgen
Eva Jeremiasse, Projectleider West-Brabant werkt aan morgen
- **Provincie Noord-Brabant**
Marion de Rooij – Driessen, strategisch beleidsadviseur arbeidsmarkt
- **Economic Board**
Henk Rosman, secretaris
- **VNO/NCW West-Brabant**
Jeroen de Lange, regiomanager

BRONNEN (NIET UITPUTTEND)

- Sociaal Economisch Beeld 2018, SER Brabant , september 2018
- Brief over Bestuursakkoord MBO, 30 oktober 2018, Ministerie OC&W , MBO-raad
- Kamerbrief d.d. 28 mei 2018: Programma ter versterking van het beroepsonderwijs vmbo-mbo
- Kamerbrief d.d. 5 juni 2018: Samen naar een sterk technisch vmbo
- Bestuursakkoord MBO 2018 – 2022, Trots Vertrouwen en Lef
- Brief “Kwaliteitsafspraken 2019-2022”, 15 juni 2018, Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
- Geactualiseerd VO-sector akkoord 2018 – 2020
- “Economische Agenda West-Brabant”, september 2018, Economic Board West-Brabant
- Kennispact MBO Brabant, www.kennispactmbobrabant.nl
- Koersplan Markland College 2016-2020, “Samen het verschil maken”
- “Programma van de Toekomst” ROC West-Brabant
- Ambitie 2020, Het verschil maken, Avans Hogeschool
- Agenda Beroepsonderwijs West-Brabant (startbijeenkomst 4-9-2018)
- “Taal voor het leven”, Regioakkoord West Brabant
- Monitor actieprogramma Tel mee met Taal 2016-2018
- Human Capital Roadmap West-Brabant , Publieksversie 25-09-2018, Regio West-Brabant (RWB)
- 2016- 2020, “West-Brabant werkt aan morgen”, RWB
- Naar een veerkrachtige arbeidsmarkt 2016-2019, Provincie Noord-Brabant, 15 maart 2016
- Sociale veerkracht Monitor 2018 Provincie Noord-Brabant, januari 2018
- Winnaars en verliezers op de arbeidsmarkt. Kenniscentrum sociale innovatie. Dr. Rob Grundemann. 12 April 2018
- Burgerschapsagenda mbo 2017-2021 Ministerie OC&W en MBO RAAD
- UWV, Regio in beeld, oktober 2018
- Activiteitenplan Zorg en Welzijnspact West-Brabant, april 2018
- Nationaal Techniekpact, Focus en Versnellen, juni 2018
- Coalitieakkoorden van alle gemeenten in de regio West-Brabant en Tholen

AGENDA

BEROEPSONDERWIJS

WEST-BRABANT

DE ONDERTEKENAARS

BARRY JACOBS

wethouder Onderwijs Gemeente Bergen op Zoom

RENÉ VAN GINDEREN

wethouder Onderwijs Gemeente Roosendaal

MIRIAM HAAGH

wethouder Onderwijs Gemeente Breda

ROB NEUTELINGS

voorzitter Raad van Bestuur ROC West-Brabant

JACOMINE RAVENSBERGEN

lid College van Bestuur Avans Hogeschool

DOETINA VAN KELLE

voorzitter College van Bestuur Stichting Markland College

JEROEN DE LANGE

regiomanager VNO/NCW

PROGRAMMATEAM

MAIKE DE BRUIJN

ROC West-Brabant

AD VERBOGT

Rijnconsult

26 november 2018